

PSALMEN

Inleiding

De ontstaansgeschiedenis, indeling en betekenis van het Bijbelse liedboek

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/psalmen/inleiding

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De rijkdom en profetische waarde van Psalmen	3 min	4
2	De namen en betekenis van het boek	2 min	5
3	De schrijvers van de Psalmen	5 min	6
4	Schrijvers van anonieme psalmen achterhalen	2 min	8
5	De vijf delen en hun doxologieën	3 min	9
6	Ontstaan en verzameling van de vijf delen	2 min	11
7	Zang als wezenlijk deel van aanbidding	3 min	12
8	Lofzang als geestelijke strijd	3 min	14
9	David en de taal van aanbidding	3 min	16
10	Nieuwtestamentische oproepen tot psalmzang	5 min	18
11	Psalmen, lofzangen en geestelijke liederen	4 min	21
12	De betekenis van het woord Sela	2 min	23
13	Opschriften en historische achtergronden	2 min	24
14	Doelopschriften en Hebreeuwse muzieftermen	4 min	25

15	Opschriften die bij de vorige psalm horen	2 min	28
16	Opgangsliederen en Messiaanse psalmen	2 min	30
17	Boetepsalmen en hallelujapsalmen	2 min	31
18	Vloekpsalmen in Oud en Nieuw Testament	3 min	31
19	Voorbeelden van vervloeking in Psalmen	2 min	33
	Om verder te lezen		34

1

De rijkdom en profetische waarde van Psalmen

Ik denk dat er geen groter voorrecht voor een Bijbelleraar bestaat dan om in korte tijd met dezelfde mensen het hele boek Psalmen door te nemen. Dat komt door de rijkdom van dat boek, de verscheidenheid aan onderwerpen en de duidelijke waarde van bijna elk hoofdstuk.

Ik herinner me dat de Psalmen me niet zo aanspraken toen ik op de middelbare school zat en begon les te geven. Ik was veel jonger. Om te beginnen had ik niet veel levenservaring. Hoe meer ervaring je in het leven opdoet, en vooral hoe vaker je moet lijden, des te kostbaarder en betekenisvoller de Psalmen voor je worden. En natuurlijk geldt ook: hoe vertrouwder je bent met het Nieuwe Testament en de leer die daarin staat, des te meer licht er voor jou op de Psalmen wordt geworpen.

Ik herinner me dat veel mensen, toen ik als leraar begon, zeiden dat ze gewoon van de Psalmen hielden en dat Psalmen een van hun lievelingsboeken was. Ik kon me daar nooit in vinden. Ik was meer het rationele type en ben nooit echt een liefhebber van poëzie geweest. Ik gaf nooit om dat soort sentimentele dingen. Ik dacht altijd dat de Psalmen vooral waarde zouden hebben voor oude dames en voor mensen die erg sentimenteel zijn.

Als ik er nu op terugkijk, moet ik zeggen dat de Psalmen waarschijnlijk inderdaad van enorme waarde zijn voor oude dames en voor oude christenen in het algemeen. Hoe ouder je wordt in de Heere, des te kostbaarder de Psalmen voor je worden. Hoe meer je de waarheid van het Nieuwe Testament kunt waarderen, des te enthousiaster je over de Psalmen zult worden. Want de Psalmen bevatten meer profetieën over Jezus Christus dan ieder afzonderlijk boek van de profeten.

Dat is interessant, aangezien het boek Psalmen niet in de eerste plaats een profetisch boek is. Maar door de verscheidenheid aan onderwerpen in de Psalmen komen er veel profetische thema's aan bod. We vinden er de gebeurtenissen rond de geboorte van Jezus en de bediening van Jezus, de verwerping van Jezus, Zijn dood en Zijn opstanding, Zijn terugkeer, Zijn wederkomst en het Koninkrijk dat Hij vestigde en

waarover Hij vandaag regeert. Al deze thema's worden in het boek Psalmen uitvoeriger behandeld, met een groter aantal verzen over deze onderwerpen, dan in enig boek van de profeten, met inbegrip van Jesaja, dat waarschijnlijk op de tweede plaats komt.

Het is ook duidelijk dat van alle boeken van het Oude Testament geen enkel boek vaker in het Nieuwe Testament wordt aangehaald dan het boek Psalmen. Ook hier komt Jesaja op de tweede plaats. We zien dat van alle boeken het boek Psalmen het vaakst in het Nieuwe Testament wordt aangehaald en het boek Jesaja daarna het vaakst. Het materiaal in die boeken is daarom onlosmakelijk en onafscheidelijk verweven met het Nieuwe Testament. We mogen dus verwachten dat we in dit boek van het Oude Testament enorme hoeveelheden waarheid uit het Nieuwe Testament aantreffen.

2

De namen en betekenis van het boek

Het woord 'Psalmen' komt van het Griekse psalmoi, met als enkelvoud psalmos. Het is het Griekse woord voor een gedicht dat gezongen wordt onder begeleiding van een snaarinstrument. Dat is de letterlijke betekenis van het woord 'psalm' vanuit het oorspronkelijke Grieks. Het boek Psalmen is natuurlijk niet in het Grieks geschreven. Het werd ongeveer twee of drie eeuwen voor Christus, samen met de rest van het Oude Testament, in het Grieks vertaald in de Septuaginta.

De oorspronkelijke Psalmen zijn, net als de rest van het Oude Testament, in het Hebreeuws geschreven. De Hebreeuwse Bijbel heeft een andere titel voor dit boek. Daar noemen ze het geen Psalmen, wat een Grieks woord is, maar hebben ze twee verschillende titels. De meest voorkomende daarvan is Tehillim, gespeld T-E-H-I-L-L-I-M. Tehillim. Dat zijn natuurlijk Latijnse letters, maar de Hebreeuwse letters hebben hun equivalenten in deze letters. Dat is het Hebreeuwse woord voor lofprijzingen, en dat is in de Hebreeuwse Bijbel de meest voorkomende titel voor dit boek.

Er is in het Hebreeuws een andere titel, namelijk Tephiloth, gespeld T-E-P-H-I-L-O-T-H. Tephiloth, het Hebreeuwse woord voor gebeden. Je ziet dat de Hebreeuwse titels op lofprijzingen en gebeden wijzen. In het Grieks spreekt de titel eenvoudigweg over de

poëtische vorm waarin ze geschreven zijn. Het waren psalmen. Het waren gedichten die gezongen moesten worden, zoals blijkt uit het feit dat een enorm aantal ervan gericht is aan de opperzangmeester.

Ons boek Psalmen telt honderdvijftig psalmen. Dat betekent dat het meer hoofdstukken heeft dan enig ander boek van de Bijbel. Vijfenvijftig daarvan, dus meer dan een derde, zijn gericht aan de opperzangmeester. Dat wil zeggen: de koordirigent, of degene die David had aangesteld om de musici te leiden.

3

De schrijvers van de Psalmen

We moeten begrijpen dat een aanzienlijk deel hiervan, bijna de helft van de Psalmen, door David is geschreven. Van de honderdvijftig worden er in de opschriften die boven sommige psalmen staan drieënzeventig aan David toegeschreven. Voor zover wij weten, zijn er drieënzeventig door David geschreven. Andere zijn misschien ook door hem geschreven, maar hebben hun opschrift niet behouden.

Nu ik een opschrift noem, kun je bijvoorbeeld Psalm 3 opzoeken, want dat is de eerste psalm waaraan een opschrift is toegevoegd. Er staat:

Een psalm van David, toen hij vluchtte voor zijn zoon Absalom.

PSALMEN 3:1

Hoewel de opschriften van de Psalmen over het algemeen niet worden beschouwd als geïnspireerd of als een oorspronkelijk deel van de psalm, menen sommigen toch dat ze helemaal teruggaan tot de tijd waarin de psalmen werden geschreven. Ze dateren in elk geval uit de vijfde eeuw voor Christus, uit de tijd van Ezra en van vóór de vertaling van de Septuaginta. Deze opschriften zijn dus zeer oud. Het lijkt waarschijnlijk dat ze door iemand anders dan de schrijver van de psalm zijn geschreven, eenvoudigweg vanwege de manier waarop ze zijn geformuleerd. Toch kunnen ze geschreven zijn, zoals veel geleerden geloven, in de tijd dat de psalm in omloop begon te komen. Misschien heeft de koorleider, of degene die deze psalmen van de oorspronkelijke

schrijver ontving, deze opschriften opgeschreven. We hebben dus goede redenen om te geloven dat deze opschriften juiste informatie geven over het auteurschap en de omstandigheden van de psalm.

Vijfenvijftig, zei ik, zijn gericht aan de koorleider, en er zijn vijftig psalmen die anoniem zijn. We weten niet wie ze heeft geschreven: vijftig ervan, oftewel een derde. De andere twee derde hebben opschriften. Honderd ervan hebben opschriften, en ik zal je vertellen hoe die zijn verdeeld.

Zoals ik al zei, worden er drieënzeventig aan David toegeschreven. Nog eens twaalf worden aan Asaf toegeschreven. Asaf was een man die door David tot hoofd van het koor werd aangesteld. David maakte hem koordirigent in Jeruzalem. Asaf ontving dus niet alleen psalmen van David om te zingen, maar hij schreef er zelf ook enkele, twaalf in totaal.

Nog eens elf worden toegeschreven aan de zonen van Korach, in het Engels gespeld als K-O-R-A-H. Die Korach is dezelfde Korach die we in het boek Numeri vinden, de opstandeling tegen Mozes, voor wie de aarde zich opende om hem te verzwelgen. Zijn zonen werden gespaard, zoals het boek Numeri vermeldt. Hoewel Korach werd gedood, werden zijn zonen gespaard, en zij behoorden tot de stam Levi. De Korachieten, dat wil zeggen de kinderen van Korach, werden als zangers aangesteld toen David de ark in Jeruzalem neerzette en er zangers omheen plaatste. De zonen van Korach werden, om redenen die niet worden vermeld, daar als zangers aangesteld. Blijkbaar zijn ongeveer elf van de psalmen door die zonen van Korach geschreven. In de opschriften staat de toeschrijving:

aan de zonen van Korach of:

door de zonen van Korach. Er is één psalm die wordt toegeschreven aan Heman, de Ezrahiet. Heman, precies gespeld zoals het klinkt: Heman, de Ezrahiet. Een andere wordt toegeschreven aan Ethan, de Ezrahiet. Ethan wordt gespeld als E-T-H-A-N. Er is één psalm, Psalm 90, die aan Mozes wordt toegeschreven. Men gelooft dat Mozes waarschijnlijk ook Psalm 91 heeft geschreven. Daarom wordt soms gedacht dat Psalm 90 en Psalm 91 één psalm zijn geweest, hoewel wij daar twee psalmen hebben. Van die twee schrijft onze Bijbel alleen Psalm 90 aan Mozes toe. Maar als die twee één geheel waren, dan zouden we ontdekken dat hij zowel Psalm 90 als Psalm 91 heeft geschreven.

Interessant genoeg zou de inhoud van die psalmen volgens sommigen wijzen op auteurschap van Mozes. Wanneer we die psalmen afzonderlijk behandelen, zullen we dat punt bespreken.

Dat betekent dat er drieënzeventig aan David worden toegeschreven, twaalf aan Asaf, elf aan de zonen van Korach, één aan Heman, de Ezrahiet, één aan Ethan, de Ezrahiet, één aan Mozes, en dat er vijftig anoniem zijn.

4

Schrijvers van anonieme psalmen achterhalen

Van de anonieme psalmen weten we natuurlijk niet wie ze heeft geschreven. Maar we kunnen ernaar gissen, of we kunnen zelfs enige grond in de Schrift hebben om te geloven wie sommige ervan heeft geschreven. Neem bijvoorbeeld Psalm 2, die we zullen bestuderen. Psalm 2 heeft geen opschrift en nergens staat dat David hem heeft geschreven. Toch schreven de apostelen deze psalm aan David toe toen zij hem aanhaalden in Handelingen 4, een hoofdstuk dat we eerder hebben bestudeerd. In Handelingen 4 waren de apostelen aan het bidden, en ze zeiden:

Heere! ... en Die bij monde van David, Uw knecht, gezegd hebt:

HANDELINGEN 4:24-25

en vervolgens haalden ze deze psalm aan. Dit is dus een van de anonieme psalmen, in die zin dat hij geen opschrift heeft. Toch weten we uit het gebruik dat de apostelen ervan maakten dat hij eveneens van David was. Daarmee komen we op minstens vierenzeventig psalmen die aan David werden toegeschreven.

Zoals ik ook al zei, wordt Psalm 90 aan Mozes toegeschreven, en heel mogelijk is Psalm 91 door hem geschreven. Psalm 91 is een van onze anonieme psalmen, maar gezien de verschillende aanwijzingen kunnen we ons voorstellen dat hij door Mozes is geschreven.

Dan zijn er vijftien psalmen die de opangsliederen of liederen van de opgangen worden genoemd. Dat zijn Psalm 120 tot en met 134. Psalm 120 tot en met 134, dat zijn vijftien psalmen. Bij vijf ervan wordt vermeld wie ze heeft geschreven, maar de tien die anoniem zijn, zijn waarschijnlijk geschreven door Hizkia, de koning van Juda. De redenen voor die conclusie zullen ter sprake komen wanneer we bij de liederen van de opgangen komen, en we zullen je vertellen waarom hij ze waarschijnlijk heeft geschreven. Van de vijftig anonieme psalmen zijn er dus meer dan twaalf waaraan we namen kunnen verbinden. Sommige psalmen zullen anoniem moeten blijven.

5

De vijf delen en hun doxologieën

Het boek Psalmen wordt door de meeste geleerden in vijf delen verdeeld. Er wordt zelfs soms over gesproken als de vijf boeken van de Psalmen, en sommigen hebben gemeend dat dit overeenkomt met de vijf boeken van Mozes, de Pentateuch. Eén schrijver noemde dit de poëtische Pentateuch. Wanneer we Pentateuch zeggen, bedoelen we natuurlijk Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri en Deuteronomium, de vijf boeken van Mozes. Dat is de Pentateuch. Sommigen menen dat elk van de vijf delen van het boek Psalmen wat het algemene onderwerp betreft overeenkomt met het onderwerp van de eerste vijf boeken van de Bijbel, oftewel de vijf boeken van Mozes.

Dat aantonen zou nogal omslachtig en onnodig zijn, aangezien ik niet ga beweren dat dit inderdaad zo is. Maar ik wil wel zeggen dat sommige geleerden bepaalde overeenkomsten hebben gezien. Dat het boek Psalmen vijf afdelingen heeft, lijkt duidelijk uit het feit dat elk van de vijf gedeelten eindigt met een doxologie. Een doxologie is een zeer nadrukkelijke toeschrijving van heerlijkheid aan God.

De eerste afdeling loopt van Psalm 1 tot en met Psalm 41. Als je naar het einde van Psalm 41 kijkt, wat het einde van die afdeling van de Psalmen zou zijn, zul je zien dat die eindigt met deze doxologie. Psalm 41:13:

Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, van eeuwigheid tot eeuwigheid! Amen, ja, amen.

PSALMEN 41:14

Je ziet daar enige herhaling:

van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen en amen.

Het is duidelijk dat hiermee meer dan gewoonlijk de nadruk wordt gelegd op het verkondigen van Gods heerlijkheid. Op vijf plaatsen in de Psalmen staan soortgelijke uitspraken, die kennelijk bepaalde afdelingen afsluiten.

Dit is de eerste afdeling. De tweede loopt van Psalm 42 tot en met Psalm 72. Aan het einde van Psalm 72, in vers 19 en 20, vinden we:

Geloofd zij voor eeuwig Zijn heerlijke Naam; laat heel de aarde met Zijn heerlijkheid vervuld worden. Amen, ja, amen.

PSALMEN 72:20

Vervolgens staat er:

Hier eindigen de gebeden van David, de zoon van Isai.

PSALMEN 72:21

wat betekent dat deze eerste twee afdelingen voornamelijk uit de gebeden van David bestonden, hoewel er enkele uitzonderingen zijn. Toch verwijst dit duidelijk naar het einde van nog een afdeling, het einde van de gebeden van David.

Dan hebben we nog een afdeling, die bestaat uit Psalm 73 tot en met Psalm 89. Het laatste vers van Psalm 89 zegt:

Geloofd zij de HEERE voor eeuwig! Amen, ja, amen.

PSALMEN 89:53

Dit dubbele „Amen” doet opnieuw denken aan de andere doxologieën aan het einde van de afdelingen.

Psalm 90 tot en met Psalm 106 vormt de vierde afdeling. Het einde van Psalm 106 luidt:

Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, van eeuwigheid tot eeuwigheid; laat heel het volk zeggen: Amen. Halleluja!

PSALMEN 106:48

Dit is nog een doxologie van een soortgelijk type.

De laatste afdeling loopt van Psalm 107 tot en met Psalm 150. Het laatste vers van Psalm 150 zegt:

Laat alles wat adem heeft de HEERE loven. Halleluja!

PSALMEN 150:6

6

Ontstaan en verzameling van de vijf delen

De meeste geleerden zijn het erover eens dat deze vijf afzonderlijke afdelingen vormen, en over elk daarvan valt iets te zeggen. Ze zijn waarschijnlijk in verschillende perioden van de geschiedenis bijeengebracht. Men denkt dat het ongeveer vijfhonderd jaar heeft geduurd voordat het boek Psalmen was samengesteld. Hoewel enkele Psalmen aan Mozes worden toegeschreven, zullen we die als uitzonderingen beschouwen. De meeste van de vroegste Psalmen beginnen bij David, en hij leefde duizend jaar vóór Christus. Sommige van de laatste Psalmen werden ongetwijfeld rond vijfhonderd jaar vóór Christus bijeengebracht.

Van deze vijf afdelingen lijken de eerste twee voornamelijk Davidische Psalmen te zijn, dat wil zeggen: Psalmen die door David zijn geschreven. De derde afdeling lijkt voornamelijk door Asaf te zijn geschreven. Ook hier zijn enkele uitzonderingen, maar het is hoofdzakelijk een groep Psalmen die aan Asaf wordt toegeschreven. De vierde groep is voornamelijk anoniem; we weten niet wie ze heeft geschreven. De laatste groep is deels Davidisch en deels anoniem. Een deel is door David geschreven, en we hebben geen idee wie de overige Psalmen heeft geschreven.

Wat die afdelingen betreft, denkt men dat de eerste afdeling waarschijnlijk is verzameld door Salomo, de zoon van David. We weten dat hij Spreuken en Psalmen en dat soort dingen verzamelde voor zijn liturgie en ook uit eigen nieuwsgierigheid. Het lijkt erop dat de eerste 41 Psalmen misschien door Salomo zijn verzameld. De volgende afdeling lijkt te zijn verzameld door de Korachieten, de zonen van Korach.

De derde afdeling is waarschijnlijk verzameld door Hizkia, de koning van Juda, van wie wij denken dat hij enkele van die Psalmen heeft geschreven. Uit wat de Schriften ons vertellen, weten we dat hij Psalmen verzamelde en schreef. Hij was een van de latere koningen van Juda en leefde enige tijd na Salomo. In zijn tijd vond een afzonderlijke verzameling van Psalmen plaats. De laatste twee groepen zijn waarschijnlijk verzameld door Ezra en Nehemia, ten tijde van de terugkeer uit de Babylonische ballingschap.

Die informatie lijkt je misschien niet interessant; misschien is ze dat ook niet. Maar we vermelden dit voor degenen die graag willen weten wanneer deze Psalmen zijn geschreven, door wie ze zijn geschreven en wanneer ze zijn samengebracht voor gebruik in de Joodse liturgie.

7

Zang als wezenlijk deel van aanbidding

De vroege Psalmen die door David zijn geschreven, en ongetwijfeld ook die welke door de zonen van Korach en door Asaf zijn geschreven, werden bij de aanbidding in Jeruzalem gebruikt. Toen David de ark van het verbond terugbracht naar Jeruzalem, zette hij in Jeruzalem een kleine tent op om de ark onder te brengen. Hij stelde afdelingen van zangers, Levieten en priesters aan om dag en nacht rond de ark te zingen en muziekinstrumenten te bespelen. David leek beter dan wie dan ook vóór zijn tijd, en mogelijk beter dan wie dan ook sinds zijn tijd, de waarde van zang en de waarde van muziek te hebben begrepen. Muziek is niet alleen iets wat christenen en Joden doen omdat het nu eenmaal bestaat en omdat we graag zingen. Muziek vervult een wezenlijke rol in onze aanbidding van God. En het heeft ook een praktisch nut.

Iemand heeft opgemerkt dat van alle grote godsdiensten de Joden en de christenen de enige religieuze groepen zijn die echt zingen als onderdeel van hun aanbidding. In andere godsdiensten zijn er gezangen en dergelijke, maar het echte zingen vormt alleen in het jodendom en het christendom een wezenlijk onderdeel. En aangezien het jodendom natuurlijk de aanbidding van de ware God was voordat Christus kwam, en het christendom de aanbidding van de ware God is nadat Christus kwam, kunnen we zien dat die twee godsdiensten zich van alle andere godsdiensten onderscheiden. Wij hebben iets om over te zingen wat anderen niet hebben.

Wat wij geloven, heeft een zekerheid en geloofwaardigheid die in de geschiedenis geworteld zijn. We kunnen er zeker van zijn dat de dingen die wij geloven waar zijn, en dat God werkelijk voor ons vergeving van zonden en een erfdeel onder de heiligen heeft verworven. Daarom hebben we veel om over te zingen. Geen enkele andere godsdienst kan haar aanhangers zo'n zekerheid geven.

Verder beseffen we dat ons zingen voor God aangenaam is en dat Hij erdoor gezegend wordt. Er staat dat de lofprijzingen van God Hem tot zegen zijn. In een van de Psalmen die we zingen, Psalm 63, staat:

Uw goedertierenheid is immers beter dan het leven; daarom zullen mijn lippen U prijzen. Zo zal ik U loven in mijn leven, in Uw Naam zal ik mijn handen opheffen.

PSALMEN 63:4-5

Er staat:

Zo zal ik U loven in mijn leven, in Uw Naam zal ik mijn handen opheffen.

PSALMEN 63:6

En er staat:

Mijn ziel zal als met vet en overvloed verzadigd worden; mijn mond zal roemen met vrolijk zingende lippen.

PSALMEN 63:7

In de Engelse Bijbelvertaling die hier wordt aangehaald, staat dat David God zal 'zegenen'. De HSV geeft dat op deze plaats weer met 'loven'. Gregg legt die Engelse formulering als volgt uit: zoals God een mens kan zegenen, kan een mens in die zin God zegenen door Hem te loven en lofliederen voor Hem te zingen.

David begreep dat God zegen ontvangt. Het is werkelijk een geestelijk offer dat we in een lied aan God brengen.

8

Lofzang als geestelijke strijd

Er zit ook een aspect van strijd in zingen. Dat blijkt vooral uit verhalen zoals het verhaal in Jozua 6, toen de slag om Jericho werd gewonnen door eenvoudigweg het schallen van muziekinstrumenten en het roepen van het volk. Ook in 2 Kronieken hoofdstuk 20, toen koning Josafat door vijandelijke legers omsingeld was, droeg God hem door Zijn profeten op om alleen maar met gezang en muziekinstrumenten het vijandelijke gebied in te trekken, zonder echt met wapens te strijden. Ze trokken eropuit met alleen muziekinstrumenten en gezang. Toen ze dat deden, joeg God de vijanden op de vlucht.

Nu staat er in Psalm 149:

Halleluja! Zing voor de HEERE een nieuw lied, Zijn lof zij in de gemeente van Zijn gunstelingen. Laat Israël zich verblijden in zijn Maker, laten de kinderen van Sion zich verheugen over hun Koning. Laten zij Zijn Naam loven in reidans, voor Hem psalmen zingen met tamboerijn en harp.

PSALMEN 149:1-3

muziekinstrumenten.

Want de HEERE is Zijn volk goedgezind, Hij zal de zachtmoedigen aanzien geven met heil. Laten Zijn gunstelingen om die eer opspringen van vreugde, laten zij vrolijk zingen op hun slaapplaatsen.

PSALMEN 149:4-5

Merk op hoeveel zingen er in vers 1 wordt opgedragen:

Halleluja! Zing voor de HEERE een nieuw lied, Zijn lof zij in de gemeente van Zijn gunstelingen.

PSALMEN 149:1

Verderop vinden we in vers 3 de verwijzing naar dansen en het zingen van lofprijzingen met tamboerijn en harp. Nog verder, in vers 5:

Laten Zijn gunstelingen om die eer opspringen van vreugde, laten zij vrolijk zingen op hun slaapplaatsen.

PSALMEN 149:5

Dan vers 6:

Gods lofzangen klinken uit hun mond, een tweesnijdend zwaard
is in hun hand,

PSALMEN 149:6

Dit is volgens mij een verwijzing naar geestelijke strijd, en ik geloof dat de Heilige Geest het ook zo bedoeld heeft. Het gaat om het binden van geestelijke machten: de koningen van de heidenen en de edelen van de heidenen, die met ijzeren boeien gebonden moeten worden. Jezus zei:

Voorwaar, Ik zeg u: Alles wat u op de aarde bindt, zal in de hemel gebonden zijn; en alles wat u op de aarde ontbindt, zal in de hemel ontbonden zijn.

MATTHEÛS 18:18

En Jezus zei dat Hij Zelf de sterke man had gebonden, waarmee Hij satan bedoelde. We kunnen dus zien dat het binden van kwade machten niet alleen mogelijk is, maar dat de aangewezen manier om dit te doen bestaat uit lofprijzing, en in het bijzonder uit een lied, uit zingen.

9

David en de taal van aanbidding

David begreep dit dus. Hij omringde de ark dag en nacht met vierentwintig afdelingen van priesters, die de hele dag en de hele nacht zongen en muziekinstrumenten bespeelden. Zo werd Jeruzalem gevuld met de muziek van de lofprijzing van God. Dit kenmerkte de regering van David natuurlijk bij uitstek als de gouden eeuw van de Joodse staat. Het was beslist een tijd waarin Gods grootste zegen en voorspoed op hen rustten.

We kunnen zien dat David in zijn eigen geest enige openbaring had over de waarde van het lied. Zoals ik al zei, schreef hij ongeveer de helft van deze Psalmen. Hij schreef deze Psalmen en gaf ze aan Asaf en de andere musici om ze te zingen en te spelen. Wanneer we deze Psalmen lezen, kunnen we dus beseffen dat de meeste ervan bedoeld waren om daar, rondom de ark, door de musici gezongen te worden. En Asaf zelf ging meedoen en schreef er een paar, net als de zonen van Korach. Zo zien we dat dit boek soms het Psalter wordt genoemd, omdat het de verzameling Psalmen is. Dat boek was ongeveer duizend jaar vóór Christus het liedboek of de gezangenbundel van de zangers uit de tijd van David.

Ik geloof inderdaad dat dit niet alleen de gouden eeuw van de staat Israël was, of van de Joodse staat, maar dat het beslist de gouden eeuw van de aanbidding was. Want God zei over David dat hij een man naar Zijn hart was. We weten dat Hij aan David beloften deed die verhevener en verbazingwekkender waren dan alle beloften die ooit aan enige andere regerende koning gedaan waren: dat Hij uit zijn nageslacht de Messias zou doen opstaan. God bewees David grote eer. David, die in Handelingen hoofdstuk 2 ook een profeet wordt genoemd, sprak daarom door inspiratie.

De Psalmen die we lezen, dragen kracht in zich. Ze zijn door de Heilige Geest geïnspireerd. We kunnen het boek Psalmen niet alleen bestuderen vanwege de waarde die ieder afzonderlijk hoofdstuk op zichzelf heeft. We kunnen er ook waarde uit putten door te leren hoe aanbidding onder woorden wordt gebracht. In wezen kunnen we de taal van de aanbidding leren, en dat is tot ons voordeel.

Wanneer je de Psalmen leest en iets ziet wat een bijzonder diepzinnige of bijzonder welsprekende uiting van aanbidding en lofprijzing aan God lijkt te zijn, zou het geen slecht idee zijn om dat te onderstrepen. In het Nieuwe Testament staat in Jakobus beslist:

Is iemand van jullie vrolijk?

Met ‘vrolijk’ wordt hier ‘opgewekt’ bedoeld. Er staat:

Is iemand onder u in lijden? Laat hij bidden. Heeft iemand goede moed? Laat hij lofzingen.

JAKOBUS 5:13

In de Engelse Bijbelvertaling die Gregg gebruikt, luidt Jakobus 5:13 letterlijk: ‘laat hij psalmen zingen’. De HSV geeft dit algemener weer als: ‘Laat hij lofzingen.’ Gregg leidt uit zijn vertaling af dat we de Psalmen moeten zingen wanneer we opgewekt zijn. Naarmate je verschillende regels uit de Psalmen uit je hoofd leert en ze ook aanpast aan je eigen woordenschat voor lofprijzing, zul je bedreven raken in de kunst van aanbidding. Dat is beslist iets wat we dringend nodig hebben.

10

Nieuwtestamentische oproepen tot psalmzang

Trouwens, dat is Jakobus 5:13. Er staat:

Heeft iemand van jullie het moeilijk? Laat diegene bidden. Is iemand vrolijk? Laat diegene psalmen zingen.

Elders gebieden andere apostelen, en vooral Paulus, ons de Psalmen te zingen. In Efeze 5, waarvan ik graag wil dat je op zijn minst nota neemt, staat in de verzen 18 en 19:

En word niet dronken van wijn, waarin losbandigheid is, maar word vervuld met de Geest, en spreek onder elkaar met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen, en zing voor de Heere en loof Hem in uw hart,

EFEZE 5:18-19

We zien dus dat het zingen van de Psalmen iets is waarvan Paulus daadwerkelijk zegt dat het deel uitmaakt van vervuld zijn met de Geest. Hoe vers 18 in het Grieks werkelijk is geformuleerd, zou weergegeven moeten worden als:

Laat je voortdurend vervullen met de Geest.

Met andere woorden, het gaat niet over dat beslissende moment waarop je met de Geest wordt gedoopt. Voor de gelovigen in Efeze lag dit waarschijnlijk al in het verleden. Maar hij zei dat ze hun geestelijke wandel op deze manier moesten blijven onderhouden, door psalmen, lofzangen en geestelijke liederen te zingen.

Dat is natuurlijk ook de reden waarom wij in onze aanbidding een groot aantal psalmen zingen, want dit wordt daadwerkelijk geboden. Er wordt gezegd dat dit een van de manieren is waarop we vervuld blijven met de Geest, of een geestelijke houding en wandel in stand houden. Dat is dus werkelijk iets opwindends, en je kunt zien hoe centraal zingen staat.

Nadat Jezus en Zijn discipelen het Avondmaal — de eerste avondmaalsgemeenschap — hadden gevierd, staat er:

En toen zij de lofzang gezongen hadden, vertrokken zij naar de Olijfberg.

MATTHEÛS 26:30

Waarschijnlijk was de lofzang die ze zongen een van de Psalmen die de Joden gewoonlijk aan het einde van de Paschamaaltijd zongen. Dit betekent dat Jezus ook een precedent schiep voor het zingen van Psalmen. Het zou interessant zijn geweest om Hem de Psalmen te horen zingen.

Er staat ook een verwijzing in Kolossenzen hoofdstuk 3, die veel lijkt op wat we zojuist in Efeze 5 zagen. Kolossenzen 3:16 zegt:

Laat het woord van Christus in rijke mate in u wonen, in alle wijsheid; onderwijs elkaar en wijs elkaar terecht, met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen. Zing voor de Heere met dank in uw hart.

KOLOSSENZEN 3:16

Terwijl Efeze ons vertelt dat we vervuld kunnen blijven met de Geest door psalmen, lofzangen en geestelijke liederen te zingen, wordt ons hier verteld dat dit ook een manier is om ervoor te zorgen dat het Woord van Christus rijkelijk in ons hart woont. Het woord 'wonen' betekent ergens je thuis maken. Dat Zijn woorden zich thuis maken in ons hart, betekent dat Hij daadwerkelijk de actieve Bewoner wordt. Zijn woorden worden daadwerkelijk levend in ons hart. En natuurlijk weten we dat wanneer Zijn Woord in ons hart is, het daar aan het werk gaat en het huis begint te verbouwen. De veranderingen die in ons leven nodig zijn, kunnen gedeeltelijk tot stand worden gebracht door het zingen van de Psalmen.

Je zou verwachten dat hij zou zeggen:

Laat Gods woorden in je hart wonen door psalmen te zingen, want we weten dat de Psalmen het Woord van God zijn, al zouden we ze gewoonlijk niet de woorden van Christus noemen. Hij zegt:

Laat het woord van Christus in je wonen door de psalmen te zingen.

Ik maak hieruit op dat hij de Psalmen gelijkstelt aan woorden van Christus, dat ze op zijn minst overeenstemmen met de woorden van Christus, als hij al niet zo ver gaat dat hij zegt dat Christus Zelf hem inspireerde. Wanneer je sommige Psalmen leest, is het duidelijk dat Christus spreekt. Psalm 22 is in dit opzicht zeer opmerkelijk, en dat geldt ook voor vele andere. Maar Psalm 22 is de Psalm die over de kruisiging spreekt en begint met de woorden:

Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten, bent U ver van mijn verlossing, van de woorden van mijn jammerklacht?

PSALMEN 22:2

Daarna gaat hij verder met een beschrijving van het onschuldige lijden van de spreker, en vervolgens beschrijft hij hoe Hij daadwerkelijk wordt gekruisigd. Er staat:

Want honden hebben mij omsingeld,

PSALMEN 22:17

waarmee volgens Gregg heidenen worden bedoeld. Verder staat er: ‘Zij hebben mijn handen en mijn voeten doorboord.’ Daarna beschrijft de psalm hoe zij Zijn kleren onder elkaar verdelen en het lot werpen om Zijn gewaad. Dat is precies wat er met Jezus gebeurde. We kunnen zien dat, hoewel David het schreef, Jezus daar spreekt. Daar kunnen we het verband leggen wanneer Paulus zegt:

Laat het woord van Christus in rijke mate in u wonen, in alle wijsheid; onderwijs elkaar en wijs elkaar terecht, met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen. Zing voor de Heere met dank in uw hart.

KOLOSSENZEN 3:16

door de Psalmen te zingen. Zo vaak zijn de Psalmen zelf de woorden van Christus Zelf. Je kunt de geweldige waarde van de Psalmen zien.

11

Psalmen, lofzangen en geestelijke liederen

Nog één opmerking voordat we werkelijk wat dieper op de Psalmen ingaan. In beide passages die we hebben bekeken, in Efeze 5:19 en ook in Kolossenzen 3:16, verwijst Paulus niet alleen naar psalmen, maar ook naar lofzangen en geestelijke liederen. Het lijkt erop dat de opdracht om psalmen te zingen zowel betrekking heeft op deze Psalmen als op andere Schriftgedeelten. Er staan ook psalmen in andere delen van de Schrift dan het boek Psalmen. Het derde hoofdstuk van Habakuk is een psalm. Het tweede hoofdstuk van Jona lijkt op een psalm. Veel hoofdstukken van Jesaja hebben de vorm van een psalm of een lied. En dan is er het boek Klaagliederen, enzovoort. We vinden door heel de Schriften heen veel passages die we psalmen zouden kunnen noemen, ook al staan ze niet in het boek Psalmen. We zouden kunnen menen dat we aan de strekking van dat gebod kunnen voldoen door elk Schriftgedeelte te zingen dat zich toevallig leent om gezongen te worden.

Het boek Psalmen zingen we behoorlijk vaak. Als we het boek doorlezen, zou je in feite de verzen kunnen onderstrepen die we werkelijk zingen. Wanneer we klaar zijn, zul je verbaasd zijn als je teruggaat en telt voor hoeveel Psalmen we een melodie kennen. Dan zul je beseffen hoe gemakkelijk het is om aan het gebod te voldoen de Psalmen te zingen. Van zo veel Psalmen kennen we een versie die op muziek is gezet. En misschien zou je sommige daarvan spontaan willen zingen, op muziek die je eigen hart je door de Geest ingeeft. Het zingen van de Schriften is naar mijn mening de vervulling van dat gebod om de Psalmen te zingen, of we nu zingen uit het boek Psalmen of uit enig ander deel van het geïnspireerde Woord van God.

Lofzangen zingen is het andere wat Paulus noemde: psalmen, lofzangen en geestelijke liederen zingen. Onder lofzangen zou ik liederen verstaan die niet in de Schrift staan, maar die niettemin christelijke liederen zijn, geschreven door christenen, en die tot gevolg hebben dat God wordt verhoogd, enzovoort. De gezangen die wij als gezangen beschouwen, en misschien ook veel van de koren, zouden onder lofzangen vallen.

Dan zouden geestelijke liederen natuurlijk ofwel slaan op liederen die spontaan opkomen uit een blijde geest, wat zingen in de Geest zou zijn, of specifiek op zingen in tongen. In 1 Korinthe 14 zei de apostel Paulus:

Hoe is het dan? Ik zal met mijn geest bidden, maar ik zal ook met mijn verstand bidden. Ik zal met mijn geest lofzingen, maar ik zal ook met mijn verstand lofzingen.

1 KORINTHE 14:15

Gregg vat 'bidden met mijn geest' hier op als bidden met de Geest en stelt dit tegenover bidden met het verstand. Volgens zijn uitleg zou bidden met de Geest dan bidden in tongen zijn, want Paulus zei:

Want als ik in een andere taal bid, bidt mijn geest, maar mijn verstand blijft zonder vrucht.

1 KORINTHE 14:14

Er zijn dus momenten waarop we in tongen bidden en momenten waarop we in onze moedertaal bidden. Vervolgens zei hij:

Hoe is het dan? Ik zal met mijn geest bidden, maar ik zal ook met mijn verstand bidden. Ik zal met mijn geest lofzingen, maar ik zal ook met mijn verstand lofzingen.

1 KORINTHE 14:15

Onze aanbidding moet in evenwicht zijn. Ze moet zowel geestelijke lofzingen, psalmen en dergelijke omvatten, waarbij we met het verstand zingen, als zingen in de Geest, waarbij we niet noodzakelijk met het verstand zingen.

Zingen in de Geest kan naar mijn mening ook slaan op zingen in je moedertaal, zolang het spontaan opwelt door de inspiratie van de Geest. Tegelijkertijd moet het beslist zo ruim worden opgevat dat ook het zingen in tongen eronder valt. Dit zijn manieren waarop de Schrift ons aanspoort om vervuld te blijven met de Geest en ervoor te zorgen dat het Woord van Christus rijkelijk in ons hart woont.

12

De betekenis van het woord Sela

Laten we nu wat verdergaan met enkele toelichtende opmerkingen. Eén daarvan is dat het woord Selah 71 keer in de Psalmen voorkomt. We spellen Selah als S-E-L-A-H, hoewel het in het Hebreeuws alleen uit medeklinkers bestaat. In het Hebreeuws staan er geen klinkers in. Selah is een veronderstelde uitspraak, al weten we niet of die wel of niet juist is. Je vindt het 71 keer, bijvoorbeeld in hoofdstuk 3, vers 4:

Met mijn stem riep ik tot de HEERE, en Hij verhoorde mij vanaf Zijn heilige berg. Sela

PSALMEN 3:5

Je vindt het opnieuw aan het einde van hoofdstuk 3, en op andere plaatsen in hoofdstuk 4, vers 2, en hoofdstuk 4, vers 4, enzovoort. We zullen het woord Selah vaak tegenkomen: 71 keer in de Psalmen.

De betekenis van het woord Selah is onzeker. Dat wil zeggen dat we niet met zekerheid weten wat het betekent. Hoogstwaarschijnlijk verwijst Sela naar een muzikaal tussenspel of een pauze in de muziek; dat is althans wat de meeste geleerden hebben gedacht. We kunnen niet met zekerheid vaststellen wat Selah betekent. Maar alleen al op grond van het gebruik ervan en de etymologische verbanden lijkt het te gaan om een rust in de muziek of een muzikaal tussenspel. Misschien is het een moment waarop het zingen moet stoppen en de instrumenten een poosje moeten spelen. Anderen hebben, met minder geloofwaardigheid, geopperd dat het een wisseling van stemmen zou kunnen betekenen. Misschien zou bijvoorbeeld het eerste deel van Psalm 3 door tenoren worden gezongen, waarna na het Selah de stemmen zouden wisselen en de sopranen zouden zingen. Anderen hebben gedacht dat het woord Selah misschien betekent: „herhaal vanaf het begin.” Met andere woorden, je herhaalt het hele gedeelte dat tussen de Selahs staat. Maar volgens de beste geleerden is Selah hoogstwaarschijnlijk een rust in de muziek, of misschien een muzikaal tussenspel. Het is een rust in het zingen.

13

Opschriften en historische achtergronden

Nu wil ik enkele dingen zeggen over de opschriften boven de Psalmen. Ze staan niet boven alle Psalmen, maar wel boven een groot aantal. De meeste hebben inderdaad een opschrift, en ik wil je laten zien hoe de Psalmen op grond van hun opschriften ingedeeld zouden kunnen worden.

Er zijn 34 Psalmen zonder opschrift. De eerste twee zijn daar voorbeelden van. Psalm 1 en Psalm 2 hebben geen titel. Het eerste opschrift staat bij Psalm 3. Dus 34 van de Psalmen hebben geen opschrift.

Tweënvijftig ervan hebben heel eenvoudige opschriften, bijvoorbeeld:

Een psalm van David of:

Een psalm van Asaf of:

Een lied van Mozes. Ze zijn heel eenvoudig en zeggen in wezen alleen wie de schrijver was. Tweeënvijftig hebben zo'n opschrift.

Veertien ervan geven historische informatie over de achtergrond van de psalm. Psalm 3 is daar opnieuw een voorbeeld van. Daar staat:

Een psalm van David, toen hij vluchtte voor zijn zoon Absalom.

PSALMEN 3:1

Die opschriften zijn voor ons heel nuttig bij het uitleggen van de Psalmen. Als we namelijk in de historische boeken van het Oude Testament kunnen terugkijken en de historische situatie kunnen zien, helpt dat ons te begrijpen waar de Psalm over gaat. Er zijn 14 Psalmen met zulke opschriften. Dat zijn Psalm 3, Psalm 7, Psalm 18, Psalm 30, Psalm 34, Psalm 51, Psalm 52, Psalm 54, Psalm 56, Psalm 57, Psalm 59, Psalm 60, Psalm 63 en Psalm 142. Dat zijn de 14 Psalmen die historische informatie bevatten.

14

Doelopschriften en Hebreeuwse muzieftermen

Dan zijn er vier Psalmen die een specifiek doel van de Psalmen vermelden. Ze hebben titels die een bijzonder doel voor de psalmen aangeven. Psalm 38 is de eerste daarvan. Er staat:

Een psalm van David, om te doen gedenken.

PSALMEN 38:1

Het doel van de psalm is dus om bepaalde dingen in herinnering te brengen, Gods trouw aan hen en dergelijke.

Psalm 70 is de tweede. Daar staat:

om te doen gedenken.

PSALMEN 70:1

Dat is het doel van Psalm 70. Psalm 92 is de derde, en daar staat:

Een psalm, een lied, op de sabbatdag.

PSALMEN 92:1

Deze moet op de sabbat worden gezongen. Dat is het doel ervan. Dan hebben we Psalm 102. Daar staat:

Een gebed van een ellendige, wanneer hij bezweken is en zijn klacht uitstort voor het aangezicht van de HEERE.

PSALMEN 102:1

Dat is dus een psalm die gezongen moet worden door mensen die verdrukt worden en die hun klacht voor de Heere komen uitstorten. Dat is het doel van die psalm. Aan die vier psalmen is werkelijk een doel verbonden.

Dan zijn er, zoals ik al eerder heb gezegd, 15 titels boven 15 van de psalmen waarin staat:

Een pelgrimslied.

Dat zijn Psalm 120 tot en met 134. Bij al die psalmen staat:

Een pelgrimslied.

Bij tien daarvan staat verder niets in de titel, en vijf ervan worden aan een schrijver toegeschreven. Volgens mij één aan Salomo en vier aan David, als ik me niet vergis. Maar 15 zijn Opgangsliederen.

Dan zijn er 39 met bijzondere woorden in de titel. Een voorbeeld daarvan is Psalm 4:

voor de koorleider, bij snarenspeel.

PSALMEN 4:1

In die titel staat een Hebreeuws woord. In Psalm 5 staat nog zo'n woord:

voor de koorleider, bij fluitspeel.

PSALMEN 5:1

In Psalm 6 staat er nog een, Neginoth. Psalm 7 heeft de woorden Shiggaion of David.

Dit zijn Hebreeuwse woorden, en het is heel vaak onzeker wat ze betekenen. Daarom zijn ze niet vertaald. Omdat het hele boek Psalmen in het Hebreeuws is geschreven en bijna alle woorden in het Engels zijn vertaald, vraag je je misschien af waarom sommige woorden in het Hebreeuws zijn blijven staan. De reden is over het algemeen dat de betekenis van het Hebreeuwse woord niet goed bekend is, of dat de vertalers moeite hadden om die vast te stellen. Zelfs in de oudheid, toen de Septuaginta werd vertaald, liet de Septuaginta deze woorden in hun Hebreeuwse vorm staan. Dit doet vermoeden dat de Hebreeuwse woorden zo oud waren dat zelfs de vertalers van de Septuaginta, bijna 300 jaar vóór Christus, hun betekenis niet meer kenden. Toch wordt vaak geopperd dat ze naar een bepaald soort lied of muzikale uitvoering verwijzen. Aan sommige ervan kunnen we een betekenis toekennen; wanneer we daaraan toekomen, zullen we de woorden bespreken waarvan de betekenis tamelijk zeker is. Zo kunnen de titels worden ingedeeld. Vierendertig Psalmen hebben geen titel. Tweeënvijftig hebben heel eenvoudige titels die alleen aangeven wie de schrijver is. Veertien geven historische informatie. Bij vier wordt een specifiek doel van de psalm genoemd. Vijftien zijn Opgangslieden, en 39 bevatten zulke bijzondere woorden. Wanneer we daarbij komen, zullen we die bespreken.

15

Opschriften die bij de vorige psalm horen

Er moet nog iets over de titels worden gezegd voordat we aan de Psalmen beginnen. Sommige titels horen blijkbaar bij het einde van de voorgaande psalm, in plaats van bij het begin van de psalm waar ze staan. Dit blijkt duidelijk uit het boek Habakuk. Hoofdstuk 3 is een psalm van Habakuk. De profeet Habakuk heeft deze psalm geschreven. Habakuk 3 begint met:

Een gebed van Habakuk, de profeet. Op Sjigjonot.

HABAKUK 3:1

Dat klinkt heel vergelijkbaar met de titel van een psalm. Aan het einde van het hoofdstuk staat dan:

Voor de koorleider, bij mijn snarenspeel.

HABAKUK 3:19

Het lijkt erop dat dit ons laat zien hoe doorgaans opschriften en naschriften aan Psalmen werden verbonden. De vermelding van wie de psalm heeft geschreven en op welke instrumenten hij gespeeld moest worden, kon in de titel van de psalm staan. Maar aan het einde stond voor wie hij geschreven was:

Voor de koorleider, bij mijn snarenspeel.

HABAKUK 3:19

Zoals we in de Hebreeuwse versie van de Psalmen zien, is er geen manier om te weten of de titel bij de voorgaande psalm hoort of bij de psalm die erop volgt. De Psalmen zijn niet van elkaar gescheiden. In de Hebreeuwse Bijbel staat tussen de Psalmen niet zo'n witruimte als in onze Bijbel. Wanneer de titels ertussen worden geplaatst, blijft het daarom de vraag of het opschrift bij de voorgaande of bij de volgende psalm hoort.

Uit het voorbeeld van Habakuk kunnen we opmaken dat het opschrift soms bij de voorgaande psalm hoort. Neem bijvoorbeeld Psalm 4 en 5. Het opschrift van Psalm 4 luidt:

voor de koorleider, bij snarenspeel.

PSALMEN 4:1

Daarna staat er:

Een psalm van David

PSALMEN 4:1

Als we Habakuk als voorbeeld nemen, zouden we zien dat:

voor de koorleider, bij snarenspeel.

PSALMEN 4:1

waarschijnlijk in feite het einde van Psalm 3 is. Maar:

Een psalm van David

PSALMEN 4:1

zou dan het opschrift van Psalm 4 zijn.

Bij Psalm 5 hebben we hetzelfde. Het gedeelte:

voor de koorleider, bij fluitspeel.

PSALMEN 5:1

zou waarschijnlijk het onderschrift onder aan Psalm 4 zijn. En:

Een psalm van David

PSALMEN 5:1

zou het opschrift van Psalm 5 zijn. Psalm 6 bevat daar nog een voorbeeld van. Zo zien we dat de opschriften soms opgesplitst moeten worden. Een deel ervan hoort dan eigenlijk bij de voorgaande psalm en een ander deel bij de volgende. Dat is misschien niet in elk geval van groot belang, maar soms helpt dat kleine weetje om licht te werpen op de betekenis van een psalm.

16

Opgangsliederen en Messiaanse psalmen

Voordat we echt aan de Psalmen beginnen: het boek Psalmen bestaat, zoals ik al zei, uit vijf delen. Afgezien van die vijf delen zijn er verschillende groepen psalmen die niet noodzakelijk allemaal in hetzelfde deel staan. Er bestaan dus verschillende categorieën psalmen. De psalmen uit zo'n categorie volgen niet altijd in volgorde op elkaar. Soms liggen ze verspreid door het hele boek. Maar je kunt zien dat ze in zekere zin, in elk geval naar de geest, bij elkaar horen door hun stijl en door wat voor psalmen het zijn.

Het enige voorbeeld dat we hebben van zo'n categorie psalmen die allemaal op één plaats staan, zijn de Liederen van de opgangen. Zoals ik al twee keer heb gezegd, staan die in Psalm 120 tot en met Psalm 134. Die vijftien psalmen vormen één geheel en toevallig staan ze allemaal bij elkaar. Er zijn nog vier andere groepen die ik wil noemen, maar die staan niet allemaal op één plaats. Ze liggen toevallig verspreid. De Liederen van de opgangen vormen wat dat betreft een uitzondering.

Een andere groep psalmen die voor ons van groot belang zal zijn, is een groep die we Messiaans zouden noemen, of die te maken heeft met de Messias, de Christus. Dat zijn psalmen die naar Jezus verwijzen, hetzij doordat Hij erin spreekt, hetzij doordat er over Hem wordt gesproken. Dat zijn de Messiaanse psalmen. Ik kan je een lijst geven van een aantal daarvan. Je zult zien dat ze niet noodzakelijk allemaal op één plaats staan. Ze liggen verspreid door het boek. De voornaamste Messiaanse psalmen zijn Psalm 2, Psalm 8, 16, 22, 23, 24, 40, 41, 45, 68, 69, 72, 87, 89, 102, 110 en 118. Dat zijn de voornaamste Messiaanse psalmen. Ze vormen een unieke groep doordat ze over de Messias spreken.

17

Boetepsalmen en hallelujapsalmen

Er is nog een groep psalmen die uit zeven psalmen bestaat. Het is een kleinere groep en die zouden we boetepsalmen noemen. Dat betekent dat ze boetvaardigheid laten zien, oftewel verdriet over zonde en bekering. Het zijn Psalm 6, 32, 38, 39, 51, 102 en 143. Die zeven worden boetepsalmen genoemd. Ze lijken op elkaar doordat ze allemaal uitingen zijn van boetvaardigheid, oftewel verdriet over zonde en bekering.

Dan zijn er tien psalmen uit een andere groep, die we hallelujapsalmen zouden kunnen noemen. In het Engels wordt dat gewoonlijk vertaald met 'Praise Ye the Lord' of 'Praise the Lord', want dat is wat halleluja betekent. In het Hebreeuws begint elk van deze psalmen met het woord halleluja. Het zijn er tien: Psalm 106, 111, 112, 113, 135 en 146 tot en met 150.

Psalmen uit deze verschillende categorieën kunnen als groepen bestudeerd worden, hoewel wij dat niet zullen doen. Wij gaan het boek gewoon van begin tot eind bestuderen, hoofdstuk voor hoofdstuk. Maar deze psalmen kunnen met veel profijt als groepen bestudeerd worden, omdat ze op elkaar lijken en licht op elkaar zullen werpen.

18

Vloekpsalmen in Oud en Nieuw Testament

De laatste categorie psalmen die ik wil noemen, is wat wij vloekpsalmen noemen. Vloek: V-L-O-E-K. Het zijn psalmen die in wezen een vervloeking uitspreken, of een vloek, of een uiting van kwaadwilligheid en haat tegen iemand. Veel mensen

struikelen werkelijk over deze psalmen wanneer ze die lezen. Ze hebben er moeite mee, omdat ze zeggen dat het niet klinkt alsof er een erg christelijke geest uit spreekt. Welke christen zou tenslotte over iemand zeggen:

Welzalig is hij die uw kleine kinderen grijpen en tegen de rots verpletteren zal.

PSALMEN 137:9

Dat soort psalmen ligt niet echt goed bij mensen die door het Nieuwe Testament gevormd zijn.

Toch komen zulke vervloekingen niet alleen in het Oude Testament voor. Zelfs het Nieuwe Testament bevat er ten minste een paar. 2 Timotheus 4:14 is een voorbeeld van een vervloekende uitspraak. Paulus zegt:

Alexander, de kopersmid, heeft mij veel kwaad aangedaan. Moge de Heere hem vergelden naar zijn werken.

2 TIMOTHEÛS 4:14

Met andere woorden, hij zegt: ‘Moge God oordelen, moge God vervloeken, moge God vergelding brengen.’ Dat is een vervloeking, en vloekpsalmen zijn van dat type.

Een andere opmerkelijke uitspraak van Paulus staat in Galaten 1, vers 8 en 9. Daar zegt Paulus:

Maar zelfs als wij, of een engel uit de hemel, u een evangelie zouden verkondigen, anders dan wat wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt. Zoals wij al eerder gezegd hebben, zo zeg ik ook nu weer: Als iemand u een evangelie verkondigt anders dan wat u ontvangen hebt, die zij vervloekt.

GALATEN 1:8-9

oftewel anathema, vervloekt tot in de diepste hel.

We hebben er ook nog een aan het einde van 1 Korinthe, hoofdstuk 16, vers 22:

Als iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, laat die vervloekt zijn. Maranatha!

1 KORINTHE 16:22

Maranatha betekent: Heere, kom. Anathema betekent: vervloekt tot in de diepste hel. Je kunt dus zien dat het uitspreken van vervloekingen over bepaalde mensen die het oordeel waard zijn, niet iets is wat alleen tot het Oude Testament beperkt blijft. Het is in feite iets wat de schrijvers van het Nieuwe Testament ook doen. Wanneer we enkele vervloekingspsalmen behandelen, zullen we uitvoeriger ingaan op enkele problemen die zich daarbij voordoen. Dat wil zeggen: de problemen die in de gedachten van de meeste mensen opkomen. Eigenlijk hoeven de Psalmen geen echte problemen met zich mee te brengen. De meesten van jullie zullen waarschijnlijk zelfs baat hebben bij enige uitleg over die psalmen, want veel mensen struikelen over het kwaad dat daarin slechte mensen wordt toegewenst.

19

Voorbeelden van vervloekingen in Psalmen

Ik zal je een lijst van enkele daarvan geven. Je kunt die zelf bestuderen als je dat wilt. Of we zullen er natuurlijk aan toekomen in de loop van onze studie van het boek Psalmen. Er zijn verscheidene volledige Psalmen, ongeveer zeven, die vervloekingspsalmen zijn. Daarnaast zijn er andere gedeelten in de Psalmen die we zullen tegenkomen en die korte vervloekingen bevatten. De vervloekingspsalmen zijn Psalm 35, 58, 59, 69, 83, 109 en 137.

Dan zijn er nog een groot aantal gedeelten die ik niet zal opsommen, omdat het te veel tijd zou kosten om ze allemaal te noemen. Maar het eerste daarvan vinden we in Psalm 5:10. Dat is een goed voorbeeld van het soort uitspraken dat we bedoelen wanneer we over vervloekingspsalmen spreken. Psalm 5:10 is slechts één vervloeking in een Psalm die op zichzelf niet als een vervloekingspsalm wordt beschouwd:

Verklaar hen schuldig, o God, laat hen ten val komen met hun opvattingen; verdrijf hen om hun vele overtredingen, want zij zijn U ongehoorzaam.

PSALMEN 5:11

Een andere, soortgelijke passage staat in hoofdstuk 6, vers 10. De Engelse vertaling die Gregg aanhaalt, gebruikt hier een wensvorm en laat de woorden daardoor als een vervloeking klinken; de HSV formuleert ze als stellige uitspraken:

Al mijn vijanden worden zeer beschaamd en door schrik overmand; zij deinzen terug, zij worden in een ogenblik beschaamd.

PSALMEN 6:11

Deze zijn eigenlijk tamelijk mild vergeleken met sommige vervloekingen die in de Psalmen te vinden zijn. Zoals ik al zei: wanneer we enkele psalmen behandelen die veel vervloekingen tegen slechte mensen bevatten, zullen we de tijd nemen om te spreken over de aard van die psalmen en hun waarde. Daarna zullen we meteen aan het boek Psalmen beginnen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Psalmen 3:1
- Handelingen 4:24-25
- Psalmen 41:14

- Psalmen 72:20
- Psalmen 72:21
- Psalmen 89:53
- Psalmen 106:48
- Psalmen 150:6
- Psalmen 63:4-5
- Psalmen 63:6
- Psalmen 63:7
- Psalmen 149:1-3
- Psalmen 149:4-5
- Psalmen 149:1
- Psalmen 149:5
- Psalmen 149:6
- Mattheüs 18:18
- Jakobus 5:13
- Efeze 5:18-19
- Mattheüs 26:30
- Kolossenzen 3:16
- Psalmen 22:2
- Psalmen 22:17
- 1 Korinthe 14:15
- 1 Korinthe 14:14
- Psalmen 3:5
- Psalmen 38:1
- Psalmen 70:1
- Psalmen 92:1
- Psalmen 102:1
- Psalmen 4:1
- Psalmen 5:1
- Habakuk 3:1
- Habakuk 3:19
- Psalmen 137:9
- 2 Timotheüs 4:14
- Galaten 1:8-9

- 1 Korinthe 16:22
- Psalmen 5:11
- Psalmen 6:11

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.